

شناسایی عوامل بروز افت تحصیلی

آزیتا عاشری^۱، مبینا وظیفه شناس^۲، الناز محمدی^۳، الیکا محمدی^۴

۱- کارشناسی ارشد ادبیات فارسی

۲- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی

۳- کارشناسی آموزش ابتدایی

۴- کارشناسی آموزش ابتدایی

چکیده:

یکی از بحران‌های بزرگ نظام آموزشی در کشورهای مختلف، به ویژه کشورهای جهان سوم، مساله «افت و شکست تحصیلی» است که از دیرباز مورد توجه مسؤولان آموزشی بوده است. امروزه نیز از مهم‌ترین مسائل آموزش و پرورش به شمار می‌رود. بسیاری از مربیان، جامعه‌شناسان، روان‌شناسان و... بر حسب دیدگاه‌های خاص خود به این مساله نگرسته‌اند و تعاریف گوناگونی نیز از آن به دست داده‌اند بخش اعظم این توجه ناشی از زیانهای مالی، اقتصادی، فرهنگی و علمی است که متوجه دولتها و خانواده‌ها می‌شود این مشکل از دیرباز گریبانگیر نظام آموزشی کشور ما نیز بوده است افت تحصیلی زمانی اتفاق می‌افتد که دانش آموز به اهداف تحصیلی خود یا اهدافی که برایش در نظر گرفته شده است نرسد و شکست بخورد. البته بسیاری از روانشناسان حال حاضر، بر این نکته توافق دارند که چیزی به‌عنوان شکست خوردن دانش آموز وجود ندارد و این عبارت خودش می‌تواند احساسات بدی در دانش آموزان ایجاد کرده و به آنها آسیب بزند. ما در این مقاله سعی داریم افت تحصیلی را شناسایی کرده و راه‌های رفع آن را بیان نماییم.

کلمات کلیدی: افت تحصیلی، دانش آموز، اهداف آموزشی،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

مقدمه:

منظور از افت تحصیلی « کاهش عملکرد تحصیلی دانش آموز از سطح رضایت بخش به سطحی نامطلوب است . » همچنین افت در لغت به معنای ضایعات ، ضایع کردن که بیشتر در نظر اقتصاددانان مطرح شده است . اما در بعضی از متون فارسی کلمه ترک تحصیل نیز معادل افت تحصیلی در نظر گرفته شده است. به عبارتی افت تحصیلی عبارت است از نزول از یک سطح بالاتر به سطح پایین تر در تحصیل و آموزش. افت تحصیلی به معنای دقیق آن ، زمانی است که فاصله قابل توجهی بین توان و استعداد بالقوه و توان بالفعل فرد در فعالیتهای درسی و پیشرفت تحصیلی مشهود باشد . گرچه این تعریف می تواند همه کسانی را که به دنبال شکستهای پی در پی تحصیل ، از تحصیل عقب مانده و عمدتاً به اصطلاح تجدید یا مردود شده اند را در بر گیرد اما مفهوم افت تحصیلی صرفاً در رفوزگی و تجدیدی خلاصه نمی شود و می تواند شامل هر دانش آموز و دانشجویی شود که اکتسابهای آموزشی و پیشرفت دانشگاهی او کمتر از توان بالقوه و حد انتظار اوست . لذا بر اساس این تعریف دانش آموزان تیزهوش نیز ممکن است دچار افت تحصیلی و کم آموزشی بشوند

نشانه های افت تحصیلی

کم شدن نمرات دانش آموز یکی از علائم بارز افت تحصیلی است که به راحتی می توانید متوجه اش شوید. همچنین ممکن است والدین هنگام انجام دادن تکالیف با فرزندشان پی ببرند که سرعت پیشرفت تحصیلی فرزندشان با گذشته فرق کرده است یا آموزگار متوجه شود که کودک مطالب توضیح داده شده را متوجه نمی شود. در صورت تشخیص دادن افت تحصیلی کودکان، همکاری آموزگاران برای پایش وضعیت تحصیلی دانش آموزان بسیار مهم خواهد بود

دلایل افت تحصیلی

افت تحصیلی بر ویژگی های عاطفی و یادگیری کودک اثر می گذارد و می تواند علت های مختلفی داشته باشد که در این بخش برایتان توضیح می دهیم.

هوشی و ذهنی

کودکان دچار ناتوانی های یادگیری و کودکان استثنائی به دلیل نبود پایه ای محکم در سال های پیشین، از نظر ذهنی برای سازگار شدن با محیط آموزشی با مشکلات مختلفی دست به گریبان می شوند. این وضعیت رشد تحصیلی کودک را مختل می کند و عزت نفس و اعتماد به نفسش را کاهش می دهد.

انگیزه

حتی اگر دانش آموزان توانایی لازم را برای کسب دانش عرضه شده در کلاس درس داشته باشند، بی انگیزگی موجب می شود که نخواهند از این دانش بهره ببرند. کودک بی انگیزه به مدرسه و نمراتش اهمیت نمی دهد و حتی ممکن است به ترک تحصیل فکر کند.

تکنیک های درس خواندن

برخی کودکان نمی توانند عادت درست درس خواندن را در خود پرورش بدهند یا نمی دانند که چطور باید درس بخوانند تا نمره های خوبی بگیرند. آنان هنوز مفهوم یادگیری را درک نکرده اند و نمی دانند که بهترین روش درس خواندن کدام است. ممکن است یادگیری دیداری سبک یادگیری مناسبشان باشد، اما سعی کنند درس هایشان را به سبک شنیداری و با گوش دادن به صدای ضبط شده یاد بگیرند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

ظرفیت های هیجانی

کودکانی که در خانه مشکل دارند، والدینی بیش از حد سختگیر یا حمایتگر دارند، کودکان بیش فعال دچار کمبودهای عاطفی یا دانش آموزانی که دورانی سخت را می گذرانند، به راحتی از بقیه هم کلاسی هایشان عقب می افتند. مشکلات خانوادگی به سرعت در پیشرفت تحصیلی کودک نمود می یابد؛ برای مثال کودکانی که در میانه بحران طلاق والدینشان قرار دارند، همواره به شدت آسیب می بینند.

محیط آموزشی

وجود کلاس های پرشمار در مؤسسه آموزشی، جمعیت کلاس یا خصوصیات حرفه ای یا عاطفی آموزگاران گاهی بر نمره های دانش آموزان اثر می گذارد. کوچک یا شلوغ بودن کلاس درس، ساختمان نامناسب مدرسه و بی تجربه بودن معلمان از جمله دلایل مهم افت تحصیلی است.

سطح تقاضا

بسیار مهم است که هر کودک مطابق توانایی هایش و سطح بلوغ ذهنی اش رشد کند، بی آن که به خاطر گرفتن نمره های پایین تنبیه و تحقیر شود. همه این ضرب المثل را شنیده ایم که «هر کسی را بهر کاری ساخته اند»؛ مثلاً وقتی می خواهید درباره یک ماهی حرف بزنید، قابلیت های بالا رفتن از درخت محلی از اعراب نخواهد داشت. اگر کودک را به درستی و بدون در نظر گرفتن توانایی هایش ارزیابی کنند، این ارزیابی نسنجده باعث ناامیدی و سرخوردگی کودک می شود. دانش آموزانی که به درستی یا به روشی مناسب ارزیابی نمی شوند، حتی به فکر ترک تحصیل می افتند، چون تصور می کنند که به اندازه کافی خوب نیستند.

بسیاری از والدین و معلمان و حتی خود دانش آموزانی که افت تحصیلی را تجربه می کنند، گمان می کنند تنها علت افت تحصیلی آن ها (دانش آموزان) هستند و به این ترتیب، دچار یاس، سرخوردگی، بی انگیزگی و در مواردی هم، متاسفانه، دچار افسردگی می شوند. اما اینطور نیست! خود شخص تنها یکی از عوامل تاثیر گذار بر افت تحصیلی است. به طور کلی می توان به ۳ دلیل اساسی در افت

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

تحصیلی دانش آموز اشاره کرد: ۱. خود دانش آموز ۲. معلم ۳. مدرسه. در ادامه به صورت موردی به هر ۳ این عوامل خواهیم پرداخت

و نهایتاً نیز راهکاری برای جلوگیری از افت تحصیلی مطرح خواهیم کرد

شرایط خانوادگی در افت تحصیلی دانش آموزان

شرایط روحی و جو روانی حاکم در یک خانه می تواند در سطح پیشرفت یا پسرفت درسی یک دانش آموز بسیار تأثیرگذار باشد

- شرایط نامناسب خانوادگی
 - طلاق مادر و پدر
 - جروبحث های مکرر اعضای خانواده
 - بی تفاوتی نسبت به تحصیل فرزندان
 - فرقی گذاشتن بین فرزندان
 - مهر و محبت بیش از اندازه به فرزندان و نظارت بسیار شدید بر کار آنها
 - تحقیر و سرزنش فرزند
 - نداشتن رابطه ای دوستانه با فرزند
 - نداشتن شرایط مالی مناسب
 - نداشتن شرایط مناسب برای تمرکز و درس خواندن مانند اختصاص ندادن اتاقی جداگانه برای فرزندان
 - مهمانی های مکرر بدون توجه به شرایط درسی فرزندان

و عوامل بسیار زیادی که ممکن است در برخی موارد تنها وجود یک علت و در برخی موارد چندین عامل دست در دست هم داده و

شرایط را برای افت تحصیلی یک فرد مهیا می کنند

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

نقش معلمان و مدرسه در افت تحصیلی دانش آموزان

از میان تمامی عوامل آموزشی و تربیتی، نقش معلم به عنوان مهم ترین عامل نظام تعلیم و تربیت، جایگاه و اهمیت بسزایی دارد. محل تحصیل افراد نیز در میزان موفقیت های آنان بی تأثیر نیست. برخی مدارس با ایجاد شرایط مناسب و جوی آرام، مسیر پیشرفت دانش آموزان را فراهم می کنند.

معلمان و سایر عوامل مدرسه نیز در این امر دخیل هستند که باید گفت نقش معلم بسیار پررنگ تر است. علل و عوامل مختلفی مانند توهین و تحقیر دانش آموزان، نحوه ی تدریس نامناسب، نداشتن رابطه ی صحیح با دانش آموزان، بد رفتاری یک از عوامل مدرسه با دانش آموز و ایجاد ترس و دلهره، مقایسه ی نابجای دانش آموزان با یکدیگر، توقع نابجا و بی توجهی به استعداد افراد و... همگی می توانند بر افت تحصیلی دانش آموزان تأثیر بگذارند.

در برخی موارد نیز تمسخر و یا بد رفتاری همسالان دانش آموز، دوستی و صمیمیت های غلط، الگوبرداری های اشتباه نیز می توانند شرایط تحصیلی دانش آموزان را تحت تأثیر قرار دهند.

وقتی صحبت از افت تحصیلی می شود، منظور تکرار پایه تحصیلی در یک دوره و ترک تحصیل پیش از پایان دوره است. به عبارت دیگر

افت تحصیلی شامل جنبه های مختلف شکست تحصیلی، چون غیبت مطلق از مدرسه، ترک تحصیل قبل از موعد مقرر، تکرار پایه

تحصیلی، نسبت میان سنوات تحصیلی دانش آموز و سال های مقرر آموزش و کیفیت نازل تحصیلات می شود

منظور از افت تحصیلی کاهش عملکرد تحصیلی و درسی دانش آموز از سطح رضایت بخش به سطح نامطلوب است. افت تحصیلی یعنی

دانش آموز در هنگام تحصیل بعد از یک دوره موفقیت تحصیلی یا متوسط، به تدریج ظرفیت یادگیری او کاهش یافته و یا تکرار پایه

تحصیلی داشته باشد به طور کلی نمرات او نسبت به ماه قبل یا سال های قبل سیر نزولی محسوس از خود نشان می دهد. افت تحصیلی

به عنوان شاخص اتلاف آموزشی، از نظر مفهوم عام به هر گونه ضعف در سوادآموزی و یا وجود بیسوادگی گفته می شود. اما از نظر مفهوم

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

خاص عبارت از محقق نشدن انتظارات آموزشی و شکست در اهداف آموزشی است و نا بسامانی در فرآیند یاددهی - یادگیری را در

• برمی گیرد. افت از نظر لغوی به معنی کمبود، کمی، کم و کاست و نقصان است

افت کمی و افت کیفی

افت کمی شامل نسبت دانش آموزان مردود شده و ترک تحصیل کنندگان یک دوره آموزش به کل ثبت نام شدگان آن دوره است.

افت کیفی ناتوانی برنامه ها و روش های آموزش در تحقق کامل هدفهای پیش بینی شده برای پرورش استعدادها و تواناییها و مهارتها

و خلاقیت ها. افت کیفی هر دوره در دوره های بالاتر تحصیلی به افت کمی منجر می شود دانش آموزانی که دوره ابتدایی را به پایان

می رسانند اما توانایی و مهارتهای لازم را به گونه ای که در هدفهای این دوره پیش بینی شده، به خوبی کسب نمی کنند در دوره

راهنمایی تحصیلی احتمالاً به گروه دانش آموزان مردودی می پیوندند و ملاحظه می شود که کاهش افت کمی بدون بالا بردن سطح

کیفی آموزش و پرورش است .

گروهی دیگر انواع افت تحصیلی یا اتلاف در آموزش و پرورش را بصورت ذیل طبقه بندی می کنند .

الف - افت بر اثر قصور نظام اجتماعی، در فراهم آوردن آموزش و پرورش همگانی :از آنجا که تعلیم و تربیت وظیفه شکوفایی

استعدادهای انسان را بر عهده دارد و تحقق انسانیت در گرو تعلیم و تربیت می باشد بدین لحاظ جامعه و کشوری که در فراهم آوردن

آموزش و پرورش همگانی قصور داشته باشد وظایف خود را در برابر شهروندان خود انجام نداده و لذا با پرورش توان بخشی از منابع

انسانی خود عامل اتلاف شده است.

ب - افت بر اثر قصور نظام آموزشی در آوردن کودکان، نوجوانان و جوانان، به داخل نظام آموزشی این نوع افت هنگامی رخ می دهد

که امکانات تحصیلی به نوعی برای افراد فراهم گردیده است، اما به علل مختلف از جمله نگرش خانواده نسبت به تحصیل کودکان و

جوانان خود مثلاً به لحاظ جنسیت آنان یا نیازی که خانواده به کار فرزندان خود دارد و یا به علل دیگر از فرستادن فرزندان به

مؤسسات آموزشی خودداری می شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

ج - افت بر اثر قصور نظام آموزشی در نگهداری افراد در داخل نظام آموزشی، توانایی نگهداری دانش آموزان در نظام آموزشی به عوامل خارجی و داخلی نظام آموزش و پرورش بستگی دارد. یعنی شرایط اجتماعی و اقتصادی جامعه ممکن است طوری باشد که مدرسه نتواند چنانکه در نظر دارد تا حد لازم افراد را در مدرسه نگهدارد، لذا تعدادی از آنها مدرسه را ترک می کنند.

د - افت بر اثر قصور نظام آموزشی در ایجاد در ایجاد هدفها و برنامه های متناسب آموزشی: در این نوع افت، افراد به مؤسسات آموزشی آمده و تحصیلات خود را ادامه داده و از مرحله یا دوره ای از آموزش و پرورش، فارغ التحصیل می شوند، به علت نامناسب بودن هدفها و برنامه های این مؤسسات قابلیت و مهارتهای لازم را کسب نمی کنند، لذا تحصیلات آنها نوعی افت محسوب می شود.

ه - افت بر اثر قصور نظام آموزشی در دستیابی به هدفها و برنامه های مؤثر آموزشی: این نوع افت از کارایی نامناسب نظام آموزشی در دستیابی به هدفها و برنامه های خود حاصل می شود این نوع افت را می توان بر حسب کاهش محصول نظام آموزشی در هر پایه تحصیلی از آنچه که نظام آموزشی در نظر داشته به آن برسد تشخیص داد.

معیار عدم موفقیت ارزیابی مدرسه، از کار دانش آموزان در خلال سال تحصیلی و یا امتحانی است که در پایان سال به عمل می آید. این عدم موفقیت یا به مردودی و تکرار پایه تحصیلی و یا به ترک تحصیل منجر می شود. با توجه به مطالب فوق می تون اینگونه نتیجه گرفت که در آموزش و پرورش، انواع متعدد افت (ضایعه) وجود دارد. اما آنچه در تمام این انواع مشترک است و تحت یک عنوان کلی می تواند مطرح باشد، عدم توفیق در تحقق هدفها و مقاصد تربیتی است

بعبارت دیگر هرگونه عاملی که بازده کار مدرسه و خانواده و یا اجتماع را از لحاظ نیل به مقاصد تربیتی کاهش دهد نوعی اتلاف و ضایعه است بنابراین هر نوع نارسایی در هریک از ابعاد کار تربیت ممکن است منشاء اتلاف و ضایعه باشد. ضعف و کمبود در برنامه ها و روش ها با خط مشی های اجرایی، عدم شایستگی و آزمودگی کاردان آموزشی، کمبود وسایل و نارسایی در محیط کار، عدم همکاری در مدرسه و خانواده، مبانی مهم اتلاف بشمار می آیند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

به علاوه شرایط اجتماعی و اقتصادی خانواده شیوه و میزان مراقبت خانواده در تربیت فرزند، روابط اجتماعی و فرهنگ جامعه نیز بعنوان عوامل برون مرزی مدرسه ممکن است سود بخشی فعالیت های تربیتی را کاهش داده و ضایعه و اتلاف به بار آورند.

راه های کاهش افت تحصیلی

افت تحصیلی موضوعی غیر قابل حل نیست، اما حل آن هم یکباره و ناگهانی و با شیوه های آنی میسر نیست. برای مقابله با این پدیده، به برنامه ریزی های درازمدت و زیربنایی احتیاج است. برنامه هایی که بر اساس واقعیت های اجتماعی باشند و ضمانت اجرایی به عنوان یکی از اصول برنامه ریزی آموزشی را داشته باشند.

الف: برنامه های درازمدت یا بنیادی: این برنامه ها تدابیر زیربنایی است که یک سیاست کلی را در نظام آموزشی می طلبد.

برخی از جزئیات این روش ها عبارتند از:

۱- تجدید نظر در نظام ارزشیابی.

۲- کاهش تعداد دانش آموزان هر کلاس.

۳- ارزیابی هوشی دانش آموزان قبل از دبستان.

۴- فراهم کردن امکانات آموزش و پرورش.

ب: برنامه های کوتاه مدت: جزئیات این برنامه ها به شرح زیر است:

۱- تهیه به موقع کتاب های درسی و فراهم آوردن وسایل کمک آموزشی.

۲- همکاری نزدیک اولیاء مدرسه و والدین. ۳- ارزیابی عملکرد معلمان و تشویق معلمان کارآمد.

۴- تقویت انگیزه های درونی دانش آموزان. همچنین تغییر در نگرش های آموزشی معلمان، تغییر در سبک های مدیریت مدارس، نوآوری

در روش های تدریس، اصلاح فرآیند یاددهی- یادگیری و توجه به مشارکت مردمی می تواند در کاهش مسائل آموزش و پرورش به

ویژه افت تحصیلی مثر ثمر باشد.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

بهره‌گیری از مطالعات تطبیقی یعنی استفاده از تجربیات سایر کشورها در این زمینه می‌تواند مؤثر باشد. به عنوان مثال در هند راه‌های

زیر را به کار برده‌اند:

۱- روش‌های مؤثر تدریس عرضه گردید.

۲- بازآموزی معلمان آغاز شد.

۳- بین والدین و معلمان رابطه نزدیک‌تر ایجاد شد. در کشور پاکستان بیشتر روی بازآموزی‌ها تاکید شده و بازآموزی معلمان را

سرلوحه کار خود قرار داده‌اند و معتقدند که این کار باید شامل آموزش مهارت‌های تدریس، بازنگری محتوای دروس و آموزش

مهارت‌هایی باشد که انگیزه دانش‌آموزان را به درس و تحصیل بیشتر کند.

همچنین برای کاهش افت تحصیلی علاوه بر راه‌های درون سازمانی به راه‌های برون سازمانی نیز نیاز است.

مثلاً کاهش علائق افراد به تحصیلات به ویژه در پسران، به خاطر نبود بازار کار مناسب و شایسته برای دانش‌آموختگان است که این

مهم عامل جدی در کاهش انگیزش تحصیلی در آنها می‌شود، به طوری که نابرابری‌های آموزشی در شهر و روستا و نیز نابرابری‌های

جنسیتی (دختران در مقابل پسران) در تحصیلات عالی که در یک دهه اخیر بر عکس چند دهه قبل در نظام آموزش و پرورش و

نظام آموزش عالی کشور ما رخ داده است، به دلیل عدم تطابق نیازهای بازار کار به تخصص فارغ‌التحصیلان مدارس و دانش‌آموختگان

دانشگاه‌هاست.

افت تحصیلی در عصر حاضر

بدون شک، این برداشت که افت تحصیلی به معنای ناتوانی دانش‌آموز در یادگیری مواد و محتوای درسی است، نادرست و غیر

منطقی است. ناتوانی ممکن است از توانایی‌های افت تحصیلی به معنای تنزل از یک سطح بالاتر به مرتبه‌ی پایین‌تر در تحصیل و

آموزش و یا کاهش عملکرد تحصیلی دانش‌آموز از سطحی رضایت بخش به سطحی نامطلوب است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

۲۹۸۰-۷۷۸۶ISSN

باتوجه به این تعریف مقایسه و سنجش سطح عملکرد بر اساس نمرات تحصیلی قبلی و فعلی بهترین شاخص افت تحصیلی است . ولی آیا واقعاً این چنین است . آیا امتحان می تواند توانایی ها و ناتوانی های فرزندانمان را به آموزش بکشد ؟ عصر دانایی ، عصر آموزش ، فراگیری و یادگیری مستمر و مادام العمر را به امری حیاتی در سرنوشت افراد ، خانواده ها ، گروه ها ، کشورها و حتی نوع بشر تبدیل نموده است و ازسوی دیگر عوارض ناشی از بی قیدی های تربیتی و حذف ارزش های معنوی و پیامد های مرگبار روحی و روانی و مادی و معیشتی را ارمغان دوران ساخته است . اگر در فرآیند یادگیری و آموزش و فراگیری به تجربه در هر یک از سطوح و مراحل گردآوری اطلاعات ، طبقه بندی آن ها ، تجزیه و تحلیل و در نهایت قضاوت ، ارزیابی و تعمیم یافته ها و نیل به تحصیل نظری و عملی مورد توجه قرار گیرد ، آموزش ها مفید و کارآمد خواهد بود . به طوری که درسامان یافتگی و تقسیم بندی اوقات عمر انسانی نیز ثلثی به «فراگیری» و ، ثلثی به «فرادهی» و قسمتی به «فراخوری» انتظام و اختصاص یافته است و به همین سان به سامانه تخصیص اعتبار و هزینه و بازدهی جوامع و کشورها نیز بخشی به تولید علم و دانش ، ثلثی به توجه به حوایج و دستیابی به نعمات مادی و قسمتی از فرصت ها به انباشت و سرمایه گذاری اختصاص می یابد . افت تحصیلی که به غلط یکی از شاخص ها و مؤلفه های توسعه نیافتگی و عدم توسعه سازمان های آموزش و پرورش در جهان تبدیل شده و نظام های آموزشی دانسته یا ندانسته آنرا با انواع نمایشاتی از آمار و ارقام و نمودارها بیان می کنند ، به خودی خود از مرجعیت و اعتبار کافی برخوردار نیست . لازم است در دیدگاه و ارزش های خود درباره شیوه و ارزشیابی و سنجش آموخته ها تجدیدنظر کرده و طرحی نو دراندازیم . چون حقیقت این است که هر فراگیربربسته مجموعه ای از شرایط داخلی و خارجی آموزش می بیند و می آموزد که برخی از آنها را می توان به شرح زیر تقسیم بندی کرد : نظیر علل آموزشی : مثل تراکم برنامه های درسی ، فقدان برنامه ریزی تحصیلی مناسب ، عدم انطباق اهداف و محتواهای آموزشی . دلایل فردی نظیر : هوش، میل و انگیزه تحصیلی، آشفتگیهای عاطفی و هیجانی، بلوغ، نارسایی های جسمی ، فراموشی مقطعی و ادواری.

علل خانوادگی نظیر : روابط و نظام ارزشی حاکم بر خانواده ، اشتغال کودکان ، فقدان والد یا والدین ، میزان سود و تحصیلات والدین ، بی توجهی خانواده نسبت به نیازهای کودکان . بنابراین دانش آموز همانی را می آموزد که می تواند بیاموزد و باتوانایی و امکان آنرا دارد .

حقیقت این است که دیگر حتی لغت و مفهوم امتحان برخاسته از ریشه محسن و رنج برای طراحی فرآیند یادگیری و برنامه ریزی درسی کاربرد چندانی ندارد و به همین دلیل صاحب نظران علوم یادگیری و تعلیم و تربیت مفهوم و لغت ارزیابی و ارزیابی تکوینی و پروسه ای را به جای آن در منظومه فراگیری تعبیه نموده اند که به موجب آن ارزشیابی بخشی ضروری و مفرح و برخاسته از جوهر یادگیری و در منظومه یادگیری است که شادابی و نشاط را به ارمغان می آورد و بار دیگر منطق یادگیری و آموزشی را به جای ایسنادن برسر به قاعده آن می ایستادند . باشد تا آن روز که افت تحصیلی دیگر به ناتوانی فرزندانمان تعبیر نشود .

منابع و مآخذ:

۱- بررسی علل و عوامل مؤثر در افت تحصیلی دانش آموزان/معلمی جای آزمون و خطا نیست ، روزنامه شرق ، سه شنبه ۲۳ فروردین

۱۳۸۴

۲- تاملی بر علل افت تحصیلی ، معصومه رازقی ، نشر: شلفین (۱۳۸۳) ، چاپ اول

۳- شناسایی و رفع عوامل افت تحصیلی دانش آموزان ، فاطمه علیجانی ، روزنامه اعتماد، ۱۲ اسفند ۸۵

۴- علل افت تحصیلی و راهکارهای آن، ثریا ذاکریان ، روزنامه قدس ، سه شنبه ۱۹ تیر ماه ۱۳۸۶

۵- خمینو حوزه بلات، شکست تحصیلی در آموزش ابتدایی و راه‌های مقابله با آن، ترجمه محمدعلی امیری، ویرایش دوم، تهران، -

سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۶۳،

۶- مایکل تودارو، توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، ج اول، چاپ دوم، ویرایش سوم، تهران، برنامه و بودجه

۷- مالکولم ادسیشیا، تفکر درباره تحولات آینده آموزش و پرورش، ترجمه محمدعلی امیری، چاپ دوم، تهران، برنامه و - ۱۳۶۶

بودجه، ۱۳۶۸،

سید احمد احمدی، روان‌شناسی نوجوانان و جوانان، چاپ اول، ۱۳۶۸، - حوزه بلات، پیشین،

علی قائمی، مسائل نوجوانان و جوانان، ص ۲۳۲، به نقل از سید احمد احمدی، روان‌شناسی نوجوانان و جوانان، چ اول

مصطفی عسکریان، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، چ اول، تهران، ۱۳۶۸،